Q.P. Code – 68104

First Semester B.C.A. Degree Examination, October/November 2019

(CBCS – Semester Scheme – Freshers & Repeaters)

Language Sanskrit

Paper I – MEGHADUTAM – PURVAMEGHAM, GRAMMAR AND COMPREHENSION

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 90*

Instructions to Candidates :

1) *Answer in Sanskrit/Kannada/English.*
2) *Q.Nos. I, V and VI should be answered in Sanskrit only.*

I. समीचीनम् उत्तरं चिनुत। (15 × 1 = 15)

Select the correct answer :

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ :

1. कालिदासस्य जन्मभूमिः का?
   (a) विदर्भः (b) वङ्गः
   (c) अङ्गः (d) उज्जयिनी

2. कालिदासस्य नाटकं किम्?
   (a) ऊरुभङ्गम् (b) कर्णभारम्
   (c) प्रतिमानाटकम् (d) अभिज्ञानशाकुन्तलम्

3. कालिदासस्य शैली का?
   (a) वैदर्भी (b) पाञ्चाली
   (c) मिश्रा (d) गौडीया

4. मेघदूते प्रयुक्तं वृत्तं किम्?
   (a) वसन्ततिलका (b) मन्दाक्रान्ता
   (c) स्रग्धरा (d) मालिनी

5. यक्षः केन शप्तः?
   (a) इन्द्रेण (b) वरुणेन
   (c) कुबेरेण (d) शिवेन

6. यक्षः कस्मिन् मासे मेघं ददर्श?
   (a) आषाढमासे (b) चैत्रमासे
   (c) ज्येष्ठमासे (d) श्रावणमासे

7. यक्षः कुत्र वासं चक्रे?
   (a) शृङ्गगिरौ (b) रामगिरौ
   (c) देवगिरौ (d) इन्द्रगिरौ

8. शरवणभवः कः?
   (a) शिवः (b) विष्णुः
   (c) वायुः (d) स्कन्दः

9. कुबेरस्य नगरी का?
   (a) अलका (b) विदर्भः
   (c) कलिङ्गः (d) वङ्गः

10. नलगिरिः कः?
   (a) सिंहः (b) गरुडः
   (c) गजः (d) अश्वः

11. खे मेघं के सविष्यन्ते?
   (a) बलाकाः (b) मयूराः
   (c) पिकाः (d) चातकाः

12. यक्षेश्वरः कः?
   (a) यमः (b) कुबेरः
   (c) अग्निः (d) वायुः

13. पवनः कथं नुदति?

(a) त्वरितं (b) शीघ्रं

(c) मन्दं (d) क्षिप्रं

14. कः सर्वो भवति लघुः?

(a) रिक्तः (b) पूर्णः

(c) सुप्तः (d) त्यक्तः

15. कस्याः सरितः पयः चेतः इव प्रसन्नम्?

(a) गोदावर्याः (b) गङ्गायाः

(c) गम्भीरायाः (d) नर्मदायाः

II. द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लिखत। **(2 × 10 = 20)**

Answer any **TWO** questions :

ಯಾವುದಾದರೂ **ಎರಡು** ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ :

1. कालिदासस्य देशकालजीवनकृतयः।

Life, date and works of Kalidasa.

ಕಾಳಿದಾಸನ ದೇಶ, ಕಾಲ, ಜೀವನ ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳು.

2. मेघदूतानुसारं उज्जयिनीवर्णनं, महत्त्वं च।

Description and importance of Ujjaini according to Meghadutam.

ಮೇಘದೂತಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ವರ್ಣನೆ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವ

3. मेघं प्रति यक्षेन निर्दिष्टः मार्गः।

The path directed by Yaksha to the cloud.

ಯಕ್ಷನಿಂದ ಮೇಘಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಮಾರ್ಗ.

(4 × 5 = 20)

III. चतुर्णां श्लोकानाम् अनुवादं कृत्वा विवृणुत।

Translate and explain any **FOUR** shlokas :

ಯಾವುದಾದರೂ **ನಾಲ್ಕು** ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ವಿವರಿಸಿ :

1. कश्चित्कान्ताविरहगुरुणा स्वाधिकारात्प्रमत्तः
शापेनास्तङ्गमितमहिमा वर्षभोग्येण भर्तुः।
यक्षश्चक्रे जनकतनयास्नानुपण्योदकेषु
स्निग्धच्छायातरुषु वसतिं रामगिर्याश्रमेषु।।

2. प्रत्यासन्ने नभसि दयिता जीवितालम्बनार्थी
जीमूतेन स्वकुशलमयीं हारयिष्यन्प्रवृत्तिम्।
स प्रत्यग्रैः कुटजकुसुमैः कल्पितार्घाय तस्मै
प्रीतः प्रीतिप्रमुखवचनं स्वागतं व्याजहार।।

3. जातं वंशे भुवनविदिते पुष्करावर्तकानां
जानामि त्वां प्रकृतिपुरुषं कामरूपं मघोनः।
तेनार्थित्वं त्वयि विधिवशाद्दूरबन्धुर्गतोऽहं
याच्ञा मोघा वरमधिगणे नाधमे लब्धकामा।।

4. मन्दं मन्दं नुदति पवनश्चानुकूलो यथा त्वां
वामश्चायं नदति मधुरं चातकस्ते सगन्धः।
गर्भाधानक्षणपरिचयान्नुनमाबद्धमालाः
सेविष्यन्ते नयनसुभगं खे भवन्तं बलाकाः।।

5. वक्रः पन्था यदपि भवतः प्रस्थितस्योत्तराशां
सौधोत्सङ्गप्रणयाविमुखो मास्म भूरुज्जयिन्याः।
विद्युद्दामस्फुरितचकितैस्तत्र पौराङ्गनानां
लोलापाङ्गैर्यदि न रमसे लोचनैर्वञ्चितोऽसि।।

6. विश्रन्तः सन्व्रज वननदीतीरजानां निषिञ्चन्
उद्यानानां नवजलकणैर्यूथिकाजालकानि।
गण्डस्वेदापनयनरुजाक्लान्तकर्णोत्पलानां
छायादानात् क्षणपरिचितः पुष्पलावीमुखानाम्।।

IV. त्रयोः वाक्ययोः ससन्दर्भं विवृणुत। **(3 × 5 = 15)**

Annotate any **THREE** of the following :

ಯಾವುದಾದರೂ **ಮೂರು** ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ :

1. कामार्ता हि प्रकृतिकृपणाश्चेतनाचेतनेषु।
2. कण्ठाश्लेषप्रणयिनि जने किं पुनर्दूरसंस्थे।
3. सद्यः पाति प्रणयिहृदयं विप्रयोगे रुणद्धि।
4. किञ्चित्पश्चात् व्रज लघुगतिर्भूप एवोत्तरेण।
5. सारङ्गास्ते जललवमुचः सूचयिष्यन्ति मार्गम्।
6. शेषैः पुण्यैर्हृतमिव दिवः कान्तिमत्खण्डमेकम्।

V. संस्कृतभाषया उत्तराणि लिखत।

Answer in Sanskrit :

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ :

(a) **पञ्चानां** लिङ्गविभक्ति–वचनानि लिखत। **(5 × 1 = 5)**

1. जायाम्	2. तस्याः
3. अनिलैः	4. राजहंसाः
5. विधिना	6. वनानि
7. भवतः	8. अलका

(b) **पञ्चानां** लकारपुरुषवचनानि लिखंत। **(5 × 1 = 5)**

1. हरतु	2. भवामि
3. गीयते	4. सूचयिष्यन्ति
5. अभवत्	6. ययाचे
7. स्यात्	8. पठति

Q.P. Code – 68104

VI. इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **(5 × 2 = 10)**

कश्चिद्वनचरः एकदा वने अटन् समन्ततः विलोक्य रोदितुम् आरभत। तं विलपन्तं वीक्ष्य वनतरवः सर्वे तं पप्रच्छुः। – "किं ते अभीष्टं यदेवं विलपसि?" इति। सोऽब्रवीत् – "मम कुठारस्य दण्डः नास्ति। यदि अनतिदीर्घं काष्ठखण्डमेकं लभेय तर्हि सन्तुष्टः स्याम्" इति तदा सर्वे ते तरवः कृपाविष्टाः तस्मै सर्वान् वृक्षान् चिच्छेद। ततः ज्येष्ठः कश्चित् सालवृक्षः प्राह – "भोः सखायः। नान्योऽत्र निन्दनीयः। स्वयं कृतः अयं विनाशः" इति। शत्रोः यः उपकरोति सः पश्चात्तप्यते।

प्रश्नाः

1. वनचरः कुत्र अटन् आसीत्?
2. वनतरवः वनचरस्य किम् अयच्छन्?
3. वनचरः किं कृतवान्?
4. ज्येष्ठ सालवृक्षः किं प्राह?
5. अस्याः कथाया नीतिः का?